

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, dne 20. oktobra 1932.

Štev. 121.

Ne gre brez posrednikov

Ze stara je misel, da je treba vse kmetijstvo organizirati na združni podlagi, da bi kmetovalec vse svoje pridelke prodajal direktno konzumentu, sam pa kupoval vse njemu potrebne izdelke neposredno pri proizvajalcu. Na ta način bi bil posredovalec izključen in zagovorniki te stare misli si obetajo, da bi potem dobil kmetovalec več za svoje pridelke, konzument pa bi manj plačal za kupljeno blago. Dobiček bi bil kar dvakraten in torej dvakrat dobro, če bi se ta stara misel uresničila.

Kljub temu lepemu računu pa vidimo, da se realizacija te misli kar ne more zgoditi in kjer so jo poskusili, se navadno ni to zgodilo brez naravno gospodarske škode. Kajti ta misel sloni na silno zmotni podlagi, da posrednik ne vrši sploh nobenega dela, da samo devlje blago iz enega žepa v drug žep in pri tem zasluži ogromne dobičke. Toda takšna predstava o posredniku je silno naivna in kar čudno je, da jo je mogoče še danes slišati iz ust ljudi, ki hočejo veljati kot resni. Kajti kakor povsod drugod, tako je tudi pri posredovanju blaga, da namreč mora propasti vsak posrednik, ki ne dela, trdno in vestno dela in ki ni za svojo stroko usposobljen.

In tej resnici se ne bodo mogle ogniti niti kmetijske produktivne zadruga, če bodo hotele naravnost prodajati svoje pridelke konzumentom. Ker kmetovalec ne pozna zahtev trga, ker tudi ne pozna posredniškega posla, bo moral nastaviti ljudi, ki bodo kot nameščenci njegove zadruga vršili posredovanje med producenti in konzumenti. Posredništvo torej sploh ne bo čisto izginilo, temveč spremenilo bi se le v toliko, da bi mesto na svoj račun in svoj riziko, vršili stalno nameščeni posredniki ta posel na tuj račun in na tuj riziko. Več ko dovolj izkušenj pa je že, kakšne so posledice kupčevanja na tuj račun in kakšne, kadar kdo posreduje blago na lastno odgovornost. Kadar človek ve, da gre za njegov denar, tedaj napne do skrajnosti vse svoje sile, da ne izgubi denarja, kedar pa gre za tuj denar, se bo hotel tudi tako tvegane kupčije, ki skoraj ne more prinesiti nič drugega ko zgube. Izločitev posrednika dejansko ne bi prinesla nič drugega ko to, da bi izločila tudi osebno ambicijo, ki je pač najboljši vzmet k uspehu. V Rusiji, kjer so kolektivizmu na ljubo čisto ubili osebno inicijativo, jo skušajo z vsemi sredstvi zopet vzbuditi, pa čeprav morajo pri tem žrtvovati marsikatero zahtevo svojega marksističnega evangelija.

Realizacija te stare misli, da bi se vsa trgovina vrnila le med produktivnimi in konzumnimi združenji, pa ima še drugo težko napako. Če bi se ta namera tudi posrečila, kar pa je vse prej ko verjetno, potem bi zavladal še v trgovini takšen birokratizem, da bi vse gospodarstvo bilo na kolenih. Tudi v tem oziru je Rusija poučen dokaz. Formalno so tam čisto izločili posrednike in kaj je posledica? Upravni aparat, ki je nadomestil posrednike, je dražji, kakor so bili ti posredniki kdajkoli na svetu, blaga na trgu pa je premalo in navadno le slabše kvalitete. Konkurenca je izločena in birokratizem se pase v soncu monopolskega stališča. Izguba na celj črti, da tudi pod grožnjo smrtne kazni ne izginejo ne črne borze in ne zasebne kupčije. Brez posrednikov le ne gre.

In še dolgo ne bo šlo, kakor do danes še nikoli ni šlo. Kajti posredovanje zamenjave blaga je delo, naporno in tvegano delo, za katero baš kmetijske zadruga niso še niti najmanj pripravljene. Saj niso niti toliko pripravljene, da bi znale kmetovalca poučiti, kakšno blago mora oddajati na trg, da bo njegovo blago izpolnilo vsaj prve pogoje za doseg dobre cene. V tem pogledu čaka zadruga še ogromnega dela in nad vse zadružnega dela. Tu naj zastavijo zagovorniki one nemogoče stare misli svoje sile, ne pa da se zaletavajo v stan, ki je že skozi tisočletja s svojim vestnim delom opravičil svoj obstoj. Zakaj v daljavo po cilje, če so pa najvažnejši pred nosom?

Domačim podjetjem je treba dati prednost!

Minister Mohorič za domača podjetja

Vsled vedno pogostejših pritožb, da državni in samoupravni uradi pri drž. nabavah ne upoštevajo dovolj domačih podjetij, je poslal trgovinski minister Ivan Mohorič vsem resornim ministrom to pismo:

>V svrhu povečanja delavnosti v državi je v novem zakonu o obrtih (§§ 196 do 205) cela vrsta odredb, s katerimi se določajo prednosti za domače obrti in industrijska podjetja. Uzakonjena je zahteva, da so dolžni državna in samoupravna telesa, ko tudi njih zavodi in ustanove v prvi vrsti kriti vse svoje potrebščine pri domačih obrtniških in industrijskih podjetjih in da izvrše vsa dela po domačih ljudih, ki so za ta dela pooblaščen.

Da bi mogle domače delavnice izvršiti naročila ali dela za državna in samoupravna telesa, ko tudi njih zavode in ustanove, določa zakon o obrtih, da se licitacije razpisujejo prvenstveno za domače ponudnike. Samo tedaj, če se na licitaciji ne bi prijaviло zadostno število ponudnikov, ali če bi bile cene domačih ponudnikov za več ko 10%, oziroma 15% dražje, kakor pa so cene na svetovnem trgu, in to z uračunano carino in prevozom do mesta naročila, se more razpisati nova licitacija, katere se morejo udeležiti tudi tujci. Tako izrecno zahteva § 198, točka 3. Iz tega se vidi, da se ima za domače potrebe uporabljati domače blago in da morajo dela vršiti domači ljudje. Samo če ni domačega blaga ali če ni domačih delavcev, dovoljuje zakon drugo licitacijo, h kateri se vabijo tudi tujci.

Kljub vsem tem jasnim odredbam zakona pa prejema ministrstvo za trgovino in industrijo od gospodarstvenikov pritožbe, da se država, ko tudi samoupravna telesa ter njih zavodi in ustanove ne ravna po predpisih § 198 zakona o obrtih in da razpisujejo licitacije, pri katerih morejo takoj sodelovati domači in tuji podjetniki, mesto da se vrši prva licitacija samo za domače.

Vsled današnje velike gospodarske krize, v kateri se nahajajo domača podjetja in da se ne bi še nadalje slišale pritožbe o izigravanju odredb za pospeševanje domače delavnosti, Vas prosim gospod. minister, da odredite vsem svojim uradom, zavodom in ustanovam, da ob nabavi vseh svojih potrebščin v obrtniških in industrijskih predmetih razpišejo prvo licitacijo samo za domače ponudnike. Le tedaj, če taka licitacija ne bi bila uspešna, se sme razpisati v smislu § 198 obrtnega zakona nova licitacija, h kateri se smejo pritegniti tudi tujci.

Pozdravljamo ta nastop ministra Mohoriča za pravice domačih podjetij in upamo, da se bodo odslej vsi uradi in vse samoupravne korporacije ravnale po določbah zakona in pri svojih naročilih dajale v vsakem pogledu prednost domačim podjetjem. Kjer bi se uradi proti tej svoji zakoniti dolžnosti pregrešili, pa jih je treba brez vseh pomislekov naznaniti, kajti s prizanesljivostjo ni mogoče napraviti reda.

Apel na tekstilne fabrike

Ne zvišujte cen svojim izdelkom!

Zagrebski »Morgenblatt« objavlja iz trgovskih krogov apel na naše domače tekstilne fabrike, da ne zvišujejo cen svojim izdelkom, kar so nekatere fabrike že storile. Tekstilne fabrike se pri tem sklicujejo, da so se podražile devize, sirovine in da so narasli tudi davki. Produktivni stroški so se s tem povečali in zato je utemeljeno, če se cene tekstilnim izdelkom povečajo.

Res je, da so se devize, sirovine in davki povečali, toda za višino produktivnih stroškov se merodajni tudi drugi faktorji, ki se pa niso podražili, temveč celo pocenili. Tako so ostale plače delavcev enako nizke in ponekod so se še znižale. Tudi zaščitna carina je ostala enako visoka in že vsled nje morajo domače tekstilne fabrike uvaževati današnje življenjske razmere. Te pa so danes slabe in kupna moč jugoslovanskega prebivalstva je silno padla. Ljudje nimajo denarja in ne morejo kupovati niti cenega blaga, vsled česar mora pri vsakem povišanju cen konzum nazadovati.

Račun tekstilnih fabrik, da ljudje danes predvsem iščejo blago in da si hočejo s svojim denarjem kupiti realne vrednote, je pogrešen, vsaj kar se tiče tekstilnega blaga. Bogatini se ne zalagajo z domačim tekstilnim blagom, kar pa morejo kupiti reveži, je zelo omejeno. Zato je čisto zmotna kalkulacija, da bi želja po realnih vrednotah mogla preprečiti padec konzuma, ki bi nastal vsled višjih cen. Ljudje imajo samo čisto določene vsote denarja na razpolago za nakup tekstilnega blaga in zato bodo tem manj tega blaga nakupili, čim višje bodo njegove cene.

Posledica vsega tega bo, da bo trgovina še bolj nazadovala. Kot prvi bodo prizadeti od povišanja cen trgovci, takoj za njimi pa tudi tekstilne fabrike same. Kajti jasno je, da bo tudi trgovec tem manj naročil blaga, čim manj ga bo prodal. Trenuten dobiček, ki bi ga tekstilne fabrike dosegle s poviškom cen, bo pozneje popolnoma eliminiran vsled manjših naročil. O tem naj si tekstilne fabrike ne delajo nobenih iluzij. Prav tako pa naj tudi ne mislijo, da ne

bi rodilo povišanje cen nobenih drugih posledic. Ze danes doni na vseh shodih hrvatskih in srbskih trgovcev zahteva, da se zaščitne carine odpravijo. Tudi med slovenskimi trgovci je prav mnogo slinčnega razpoloženja. Ni treba še posebej naglašati, da pa so za odpravo zaščitnih carin tudi vsi konzumenti, ki tvorijo večino vsega prebivalstva. Vsled tega ni prav nič izključeno, da bi mogla zahteva po odpravi zaščitnih carin tudi prodreti, zlasti še v zvezi z vprašanjem, katere fabrike v Jugoslaviji sploh smejo veljati kot domača podjetja. Tudi o tem vprašanju se je že dostikrat sprožila debata.

Vsled tega mislimo, da je le v interesu tekstilnih fabrik samih, da tudi one v sedanjih težkih časih malo potrpe in da ne napanjajo loka preveč, ker je mogoča popolna rešitev sedanje krize samo s složnim delom in tudi složnimi žrtvami vseh. Zato se pridružujemo apelu zagrebskih trgovcev in pozivljamo naše domače tekstilne fabrike, da opuste vsako zviševanje cen svojih izdelkov, ker bi to rodilo slabe posledice za vse naše gospodarstvo, pa tudi za tekstilne fabrike same.

Stanje brezposelnih na svetu

Po statističnih podatkih Mednarodnega urada za delo v Ženevi je bilo v zadnjem tromesečju letošnjega leta manj brezposelnih ko v prejšnjem tromesečju. Samo v Angliji, Holandski in Danski se je brezposelnost povečala.

Podroben pregled o brezposelnosti v posameznih državah daje ta tabela:

	Sept. 1932	Junij 1932	Sept. 1931
			v tisočih
Nemčija	5.261.0	5.675.3	4.214.7
Avstrija	269.1	284.3	196.3
Anglija	2.946.8	2.821.8	2.813.1
Belgija	431.3	349.7	167.2
Francija	298.4	373.5	54.5
Italija	964.5	1.032.7	663.3
Poljska	218.0	360.0	255.1
Češkoslovaška	459.4	482.0	215.0

Železniške tarife treba znižati!

Cela vrsta držav je pričela zniževati železniške tarife, da s tem omogoči znižanje cen in da poveča promet na železnicah. Kajti v vseh državah obstoji vedno ostrejša konkurenca med železnicami in avtobusi in samo tam, kjer se ravna železnice po trgovskih načelih, morejo tudi železnice konkurirati z avtobusi. Je pač vedno tako, da zadostuje pri večjem prometu tudi manjši dobiček in že samo vsled te resnice je utemeljeno, da železnice znižajo tarife, kadar so te previsoke.

In pri nas so železniške tarife previsoke, kar smo že zadnjič dokazali s konkretnimi dokazi za prevoz lesa. Kolikor je les sploh vreden, toliko zahteva železnica prevoznine. Ali se ne pravi to promet lesa sploh ustaviti? Ljudje vendar ne bodo pošiljali lesa po železnici samo zato, da dobi železnica prevoznino, lastnik lesa pa za svoj les ne bo dobil nič. Kdo more vendar imeti interes tako v izgubo prodajati svoje blago!

Drug primer, kako so pri nas železniške tarife previsoke, dokazuje prevoznina za koks.

Po železniških tarifah, ki so veljale do 1. marca 1929, je bil prevoz koksa primeroma po ceni. Po lokalni tarifi se je plačevala prevoznina po znižani stopnji 25, od 1. aprila 1930, pa po znižani 32.

Z 31. marcom 1931, pa so bile vse te olajšave odpravljene. Na ta način je postalo čisto nemogoče, da bi kdo pošiljal koks iz naših pristanišč v notranjost države. Pred tem se je plačalo za prevoz iz pristanišča v Zagreb po znižani tarifi vagon koksa za prevoznino 980 Din, odnosno 1180, do Ljubljane pa 1110, odnosno po točki 32 Din 1335. Sedaj pa se mora plačati za 10.000 kg koksa do Zagreba 4000 dinarjev, do Ljubljane pa 4740 dinarjev. Prevoznina bi torej veljala toliko, ko koks sam. Da je pri tako visoki tarifi vsaka trgovina nemogoča, je več kot jasno.

Največ koksa potrebuje v naši državi Slovenija, ki ga uvažuje iz Avstrije in iz Trsta. Vsled previsoke železniške tarife je koks iz Trsta, torej tujega pristanišča, cenejši ko iz domačega pristanišča. Previsoke železniške tarife tako še manjšajo promet v naših pristaniščih in podpirajo podjetja v tujih pristaniščih. Previsoke železniške tarife imajo v tem primeru torej dvakrat neugodne posledice.

Vsled tega je nujno, da se izvede vsesplošna revizija železniških tarif, da se spravijo te v sklad s padcem cen vsaj naših glavnih kmetijskih pridelkov, nujno potrebnih sirovin ter zlasti še lesa. Popolnoma nevzdržno stanje more nastati, če pri splošnem padanju indeksa cen, železniške tarife še celo rastejo. Ne samo v interesu gospodarstva je, da se to nezdravo nerazmerje odpravi, temveč tudi v interesu železnic samih, ker previsoke železniške tarife jemljejo železnicam vsako konkurenčno sposobnost z avtobusi, da so železnice vedno bolj nerentabilne. Poleg tega pa se zmanjšuje še promet, kar neizogibno povzroča večje režijske stroške, ki še povečujejo nerentabilnost.

Nikjer ni pravega razloga za visoke železniške tarife, vse polno razlogov pa za znižanje previsokih železniških tarif. Kaj je res nemogoče, da bi enkrat ti utemeljeni razlogi biti tudi upoštevani in bi se železniške tarife prilagodile našemu gospodarstvu, kajti obratno, da bi se gospodarstvo prilagodilo tarifam, je res izključeno.

Zato pa znižajte železniške tarife!

NIZOZEMSKA BO ZNIZALA ŽELEZNIŠKE TARIFE

Nizozemska vlada pripravlja splošno znižanje železniških tarif za potniški in blagovni promet. Znižane tarife bi stopile v veljavo dne 1. januarja 1933.

Stališče trgovcev s kurivom zmagalo

Za izvrševanje trgovine s kurivom treba podati dokaz usposobljenosti

Združenje trgovcev s kurivom je poslalo Zbornici za TOI spomenico, v kateri nastopa proti dovoljevanju novih trgovin s kurivom, ker je že sedaj teh trgovin v Ljubljani preveč. Če pa bi se vseeno dovolile nove trgovine s kurivom, potem bi se smele le, če prosilec za novo trgovino dokaže svojo usposobljenost, ker ni mogoče trgovine s kurivom uvrstiti med branjarje in male trgovine. Končno pa je bilo Združenje trgovcev s kurivom tudi mnenja, da smejo trgovine z mešanim blagom prodajati kurivo le na drobno.

Sedaj je Zbornica za TOI odgovorila Združenju na njegovo vlogo in v polnem obsegu osvajala njegovo stališče. Ker je odgovor Zbornice tudi načelne važnosti, ga objavljamo v celoti in obenem čestitamo Združenju trgovcev s kurivom k njegovemu uspehu. Odgovor Zbornice se glasi:

»Prejeli smo dopis z dne 13. oktobra 1932 štev. 871, pa nam je čast sporočiti, da ni bilo v naši praksi nikdar niti dvoma, da predstavlja trgovina s kurivom po novem zakonu o obratih posebno stroko, katere izvrševanje je navezano na obveznost dokaza posebne izobrazbe.

§ 19 zakona o obratih pravi izrečno, da za izvrševanje trgovinskih obrtov je potreben dokaz posebne izobrazbe; sicer določa citirani paragraf v 3. odstavku izjemno za izvrševanje piljarskih in sličnih malih trgovinskih obrtov ter ne zahteva za izvrševanje takih obrtov posebno izobrazbo, toda po zborničnem mnenju je izven spora, da se trgovino s kurivom ne sme subsumirati pod te male obrte. Tega načela se je držala zbornica v svoji praksi od kar je stopil novi zakon o obratih v veljavo in ne misli od tega odstopiti tudi v bodoče.

Po uveljavljanju zakona o obratih ni z okoliša Združenja trgovcev v Ljubljani nikdo prošil za trgovino s kurivom in le en primer je zabeležen iz okoliša Združenja trgovcev za okolico ljubljansko, pa prav v tem primeru (šlo je za Kremžar Ivana ml.) je izdala zbornica negativno izjavo, ker prosilec ni doprinesel dokaza posebne izobrazbe.

Kar tiče upravičenosti trgovcev z mešanim blagom za prodajo kuriva, je bila obrtno pravna praksa doslej taka, da so mogli imetniki obrtnih listov za trgovino z mešanim blagom kupčevati z vsemi predmeti, ki so v prostem prometu in za katerih prodajo ni bila potrebna posebna koncesija. Za spremembo te prakse in za okrnitev dosedanjega obsega obrtnih pravic trgovca z mešanim blagom ne nudi novi zakon o obratih nobene zaslombe. Pač pa pooblašča zakon v § 140 ministra za trgovino in industrijo, da izda spisek trgovinskih strok. Ni dvoma, da bo v tem spisku trgovina s kurivom navedena kot posebna stroka in da bo prav na podlagi tega seznama dana možnost, da se dosedanja praksa izpremeni in da bo trgovcem z mešanim blagom dovoljeno trgovati samo na drobno, s čemer bo ustrezno tudi Vaši želji.

Ako bi združenje trgovcev na podlagi prijav, ki jih sprejema od mestnega načelnika o izdanih pooblastilih, ugotovilo, da je mestno načelnstvo izdalo obrtno pooblastilo za trgovino s kurivom prosilecu, ki ni dokazal posebne izobrazbe, kakor je predpisana v §§ 19, 20 odnosno 21 zakona o obratih, prosimo Vas, da nas o tem obvestite, da se moremo proti temu pravočasno pritožiti.

Občni zbor gremija trgovcev v Litiji

V torek, dne 18. t. m. popoldne se je vršil v dvorani gostilne »Pri pošti« v Litiji redni letni občni zbor gremija trgovcev za srez Litijo. Zborovanja se je udeležil tudi sreski obrtni referent, vodil pa ga je gremijalni načelnik Fortunat Čertane. Po odobritvi zapisnika lanskoletnega občnega zbora je poročal zvezni tajnik I. Kaiser o najaktualnejših zadevah, ki se tičejo trgovstva. Orisal je sedanji gospodarski položaj, vzroke in posledice kmečkega moratorija in posledice novih trošarinskih predpisov. Govoril je nato o akcijah organizacije za znižanje prevoznih tarif, o združništvu, o naši notranji in zunanji trgovinski politiki in stanovski organizaciji.

Gremijalni tajnik Janko Končar je podal nato statistični pregled, iz katerega posnemamo, da je štel gremij z dnem občnega zbora 265 članov, 50 trgovskih pomočnikov in 40 učencev.

Sledilo je poročilo blagajnika, ki je bilo soglasno odobreno. Po predlogu računskega preglednika Joška Strmana je bila načelnstvu soglasno izglasovana razrešnica.

Proračun za tekoče leto, ki izkazuje 28.000 Din izdatkov in prav toliko dohodkov, je bil istotako soglasno odobren.

Izvršilo se je nato preosnovanje gremija po zakonu o obratih. Zvezni tajnik je podrobno obrazložil najvažnejša določila novih pravil, nakar se je sklepalo o določbah, ki so pridržane občnemu zboru. Pravila so bila odobrena. V nadzorstveni odbor je bil izvoljen kot tretji član I. Šuc, za namestnike pa Berdajs, Strman in Bleiweis.

Pri »slučajnostih« se je obširno razpravljalo o nakupovalnih gob, o postopku proti njim in krošnjarem. Zvezni tajnik je obširno poročal o pomenu socialnega zavarovanja trgovstva. Zborovalci so se v načelu izjavili za obligatorno izvedbo socialnega zavarovanja in pooblastili upravo združenja, da izvede pismeno glasovanje.

Na predlog Vojka Šlibarja se je končno sklenilo, da se vsak član združenja, ki se brez tehtne opravičbe ne bo udeležil prihodnje skupščine, kaznuje z redovno globo 100 Din.

krijejo niti produkcijskih stroškov. To velja tudi za predilnice, razven za bombažne, ki imajo cene vezane.

Splošne so tudi tožbe, da je eksport skoraj čisto prenehal. Edina izjema je izvoz čipk v Združene države Severne Amerike. Pa tudi v tem pogledu so izgledi v prihodnjih mesecih slabi.

Zato ne more biti o kakšnem splošnem zboljšanju v tekstilni industriji niti govora. Mnogo preje bi se moglo govoriti o poslabšanju, zlasti še, ker se je bati, da bo izvoz še nadalje nazadoval. Kakor se kaže še ni dosežena najnižja stopnja zaposlitve v tekstilni industriji.

Mediic-Zankl hladni klej za mizarje in slikarje, steklarski kit, lanene tropine ter vse v stroko

TRGOVINSKI PROVIZORIJ MED MADJARSKO IN ČEŠKOSLOVAŠKO

Med Madjarsko in Češkoslovaško je bil sklenjen trgovinski sporazum, po katerem bo Češkoslovaška uvažala iz Madjarske po znižani carinski tarifi konje, meso, pohištvo, svinje in mast. Madjarska pa bo iz Češkoslovaške uvažala koks. Provizorij je sklenjen do konca tega leta.

Besedilo zakona o zaščiti kmeta

Vladni predlog je skupščina precej dopolnila in se glasi sedaj zakon o zaščiti kmeta tako-le:

Cl. 1. Veljavnost zakona z dne 19. aprila 1932. o zaščiti kmeta in o uveljavljanju posameznih predpisov zakona o izvrševanju in zasiguranju se podaljšuje do 20. oktobra 1932 do 20. decembra.

Cl. 2. — § 3. zakona o zaščiti kmeta se dopolnjuje z novim odstavkom 5., ki se glasi:

5. Če upnik, čeprav z dovoljenjem dolžnika, pobere na račun obresti, provizije, stroškov ali podobnega znesek, ki je večji kakor je to dopuščeno po odstavku 1. in 3., se bo višek tega zneska upniku na zahtevo dolžnika odbil od glavnice, razven tega pa kaznoval upnik za pregrešek z zaporom do 6 mesecev in denarno globo do 5000 Din, v kolikor ne določa zakon za to dejanje strožje kazni. Če je dolžnik popolnoma vrnil dolg, more zahtevati od upnika povračilo omenjenega viška.

2. Predpis odstavka 1. o vračunjanju viška obresti nad dopuščeno mero, oziroma od dolžnosti, da se ta višek vrne, se bo uporabljal tudi za obresti, plačane pred uveljavljanjem tega zakona, a izvršene po 20. avgustu 1932.

Cl. 3. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in je objavljen v »Službenih Novinah«.

Priporočila se

GREGORC & Ko.
LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brzjavni: GREGORC

Zahtevajte specialne ponudbe!

Bankovci ne bodo znova žigosani

Agencija »Avala« objavlja ta odločen demant:

»Glede na vesti, ki se širijo v inozemstvu, da se bo naš denar žigosal in da bo pri tej priliki odbitih 20 odstotkov njegove vrednosti, smo z merodajnega mesta pooblaščen, da proglašimo te vesti za lažnjive in da so bile razširjene z izključnim namenom, da se poruši vrednost našega dinarja.«

Delnice vojne industrije se v Nemčiji dvigajo

Berlinski »Montag am Morgen« piše, da pričakuje težka industrija, da bo kmalu prejela velika naročila. Nadalje pravi list, da smatrajo nekateri veliki bankirji sedanji čas za zelo ugoden, da spravijo na trg delnice velikih kovinskih podjetij, ki jih že šest mesecev ni nihče kupoval. Zanimanje za te delnice se je pričelo takoj, ko je nemška vlada storila prve korake za dosego ravnopravnosti v oboroževanju. Vse kaže, pravi list, da je morala nemška vlada zaupno sporočiti nekaterim velikim industrijalcem svoj program oboroževanja, če bi se ji posrečilo, da bi se osvobodila omejitev, katere ji nalaga Versajska pogodba. Čeprav gre zaenkrat samo za obljube nemške vlade, vendar pa nemška težka industrija stavi na te obljube zelo velike nade.

ITALIJANSKO-NEMŠKI SPORAZUM

Iz Rima poročajo, da so bila pogajanja med Nemčijo in Italijo o plačilnem prometu med obema državama uspešno zaključena. V glavnem ostane vse pri starem. Obojestranska plačila se morejo od 17. oktobra dalje zopet redno vršiti in sicer na način, kakor so se vršila pred 30. septembrom. Nadalje je bila dogovorjena takomenovana švedska klavzula, ki določa, da se z dobroimetji na posebne konte ne spremeni prejšnje razmerje v nemško-italijanski zunanji trgovini.

Po svetu

Ker je izpolnila nova stranka JRKD vse pogoje, ki jih zahteva zakon, je notranji minister tudi formalno dovolil delovanje stranke.

Naš generalni konzulat v Curihi je zopet obnovljen. Za gen. konzula je imenovan Milan Svarc.

Jugoslovanski generalni konzulat v Budapešti je odpravljen.

Upravni odbor železarne v Zenici je od pustil 787 delavcev, ker bo železarna 1. novembra prenehala z delom.

Takovska banka, d. d. iz Gornjega Milanovca je dobila dovoljenje, da se posluži ugodnosti § 5 zakona o zaščiti kmeta.

V konkurz je prišlo Jugoslovansko tehnično podjetje »Ciklop« v Beogradu.

Vsled nasprotja med Titulescom in predsednikom vlade Vaida-Voevodom v vprašanju rumunsko-ruskih odnošajev je izbruhnila kriza rumunske vlade.

Novo rumunsko vlado bo sestavil dr. Maniu, vodja narodne kmetijske stranke.

Pri senatnih volitvah v Franciji je doseгла vlada Herriota popoln uspeh. Vse opozicijske stranke so nazadovale.

Med Francijo in Spanijo je bila sklenjena zveza, po kateri bosta obe državi skupaj zastopale svoje interese v Maroku in skupno nastopale v Zenevi ter v vprašanjih Sredozemskega morja.

Pet liberalnih ministrov v vladi predsednika Renkina je demisioniralo, ker se ne strinjajo s finančnimi načrti belgijske vlade. Ni izključeno, da bo krizi vlade sledil razpust belgijskega parlamenta.

Belgijska vlada je naročila pijonirskemu generalu Carbonellu, da čimprej izvrši utrdbe na vzhodni meji.

Združene države Sev. Amerike so pripravljene znižati, Franciji njene medvojne dolgove, če Francija spremeni svoje stališče v mandžurskem vprašanju in se priključi Ameriki.

Češkoslovaški ministrski predsednik Udržal je vsled bolezni demisioniral. Njegov naslednik je dosedanji predsednik parlamenta Malypetr.

Velikobritanska vlada je odpovedala angleško-rusko trgovinsko pogodbo.

Do velikih krvavih pouličnih bojov je prišlo na Dunaju med narodnimi socialisti in socijalnimi demokrati. V borbi so bile tri osebe ubite.

Obiščite automatični bufet D A J - D A M

Avstrijski državni kancelar je izjavil, da bo Avstrija morda že v najkrajšem času odpravila vse devizne omejitve.

Njujorški bankirji, ki so svoje dni obljubili njujorški občini, da ji bodo finančno pomagali, so sedaj obvestili njujorško občino, da ji bodo odbili vsako podporo, če ne prične občina varčevati.

Ameriški proizvajalci bombaža so odtegnili s trga nadaljnih 7 milijonov bal bombaža, da na ta način vzdrže ceno bombaža na 9 centov za funt.

Položaj na delovnem trgu v Sev. ameriških združenih državah se je v času od 15. avgusta do 15. septembra zboljšal in se je število zaposlenega delavstva povečalo za 3-6 odstotkov.

Število brezposelnih je v zadnjem tednu naraslo na Dunaju za 2491 na skupno število 109.146.

Obvezno socialno zavarovanje bo uvedla Amerika, kakor je obljubil na nekem shodu demokratični kandidat Roosevelt.

Letošnja trgategv bo dala v Avstriji samo 900.000 do en milijon hektolitrov, dočim je dala lanska 1.400.000 hl.

Prostovoljno sterilizacijo za duševno zaostale, seksualne zločince in druge javnosti nevrredne tipe nameravajo uvesti v Prusiji.

»BUDDHA«

„BUDDHA“

čajne mešanice so najboljše

TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

Klirinška pogodba z Belgijo, Luksemburgom in Francijo

Te dni je bila objavljena konvencija o ureditvi trgovskih plačil, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in belgijsko-luksemburško carinsko unijo.

Glavna načela nove konvencije so enaka klirinškemu sporazumu, ki smo ga sklenili z Avstrijo, Češkoslovaško, Švico in Nemčijo. Plačila, ki so nastala vsled nakupa ali prodaje blaga, se bodo odslej vršila s pomočjo kompenzacij in to na ta način, da bo za Jugoslavijo prevzela te funkcije Narodna banka v Beogradu, za belgijsko-luksemburško carinsko unijo pa Narodna banka v Bruxellesu.

Belgijski uvozniki bodo plačali svoje račune pri Narodni banki za naše blago in sirovine pri Narodni banki v Bruxellesu v dobro naše Narodne banke. Blago se bo plačevalo v belgih (pet prejšnjih belgijskih frankov).

Naši uvozniki iz Belgije pa bodo plačali blago, ki so ga uvozili iz Belgije, v dinarjih pri naši Narodni banki v dobro belgijske Narodne banke.

Plačila se bodo vršila po zakonski pariteti in sicer: en belg bo imel vrednost za naše uvoznike 7-894754 dinarjev ali 100 dinarjev bo vrednih 12-66663 belga. Obveznosti, ki bi se glasile na druge valute, se imajo spremeniti v dinarje, oziroma v belge, v Jugoslaviji pa se bo spremenitev v dinarje izvršila po Narodni banki po tečaju beograjske borze na dan plačila. Upniki bodo prejeli svoje zahteve po kronološkem redu, kakor se bodo vršila vplačila in po razpoložljivih sredstvih tekočega računa. Ta način plačevanja se bo

uporabil tudi za vezane račune belgijsko-luksemburških upnikov v Jugoslaviji. Od novih vplačil na račun naše Narodne banke v Belgiji bo belgijska Narodna banka uporabila 67 odstotkov vplačanih zneskov za likvidacijo starih belgijsko-luksemburških vezanih dinarskih terjatev, a 33 odstotkov za plačilo novih računov.

Namen konvencije je, da poveča promet med našo državo in belgijsko-luksemburško carinsko unijo in da likvidira belgijske zahteve pri nas. Nova konvencija postane veljavna dne 20. t. m.

Sklenjen pa je tudi klirinški sporazum s Francijo. Naše finančno ministrstvo je sklenilo s francoskim poslanikom sporazum o plačevanju francoskih računov v Jugoslaviji. Ta plačila se bodo vršila po Trgovski Komori v Parizu. Na podlagi doseženega sporazuma je dala Narodna banka to sporočilo našim denarnim zavodom: Dinarske zneske, odobrene do 29. septembra na začasno vezane račune francoskih upnikov, je treba plačati pri Narodni banki in z gotovino vred predložiti tudi spisek. Ta plačila se bodo vršila, v kolikor denarni zavodi ne bi imeli doslej nasprotnega naloga od francoskih lastnikov računov. Vse terjatve francoskih tvrdk je treba v bodoče plačati dolžnikom s premijo in dinarje, opravdane v smislu deviznih predpisov, takoj položiti pri Narodni banki, odnosno njenih podružnicah v korist francoskih tvrdk in sicer obenem s spiski. Pri novih plačilih je treba plačati še en pro mille provizije za Narodno banko, dosedaj plačane zneske po začasno vezanih računih je treba oddajati franko provizija.

torkovem in sredinem borznem sestanku notirala ob istih tečajih.

Budimpešta in Dunaj sta kakor doslej ostala brez notic. V ostalih devizah ni bilo ne prometa ne notacij.

Efektno tržišče

Tendenca slaba.

Delnice Tvornice za dušik d. d., Ruše so beležile ob nespremenjenem tečaju in sicer za denar Din 125.—.

Blairova posojila zaznamujejo v pravkar zaključenem tednu občutno nazadovanje in je bila notacija ponudbe dne 11. in 13. t. m.: 8% Blair Din 40.—, 7% Blair Din 39.—, dne 10. okt. 8% Din 45.—, 7% Din 39.—, dne 12. t. m. 8% Din 38.—, 7% Din 35.—, dne 14. t. m. 8% Din 42.—, in 7% Blair Din 38.—.

Notice Vojne škode so bile pa sledeče: 10. in 12. oktobra Din 190.—, dne 11. t. m. Din 188.—, a na zadnja borzna dneva 13. in 14. t. m. Din 200.—.

Tečaj 19. oktobra 1932.	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2308.74	2320.10
Berlin 100 M	1362.08	1372.88
Bruselj 100 belg	797.74	801.68
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1108.35	1113.85
London 1 funt	194.86	196.46
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5722.14	5750.40
Pariz 100 fr.	225.32	226.44
Praga 100 kron	170.12	170.98
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	293.29	295.69

Denarstvo

Kako naj se reši vprašanje kmetijskih dolgov?

Na svoji zadnji seji je splitska zbornica temeljito razpravljala tudi o vprašanju kmečkih dolgov. Zlasti se je povdarjalo, da se ne sme vse kmečke dolgove reševati po enem kopitu. Zbornica predlaga zato:

1. Vse kmečke dolgove do zneska 2000 dinarjev je sploh izločiti iz zaščite, ker bi se na ta način takoj likvidiralo veliko število dolgov, ker bi vsak upnik polagal važnost na to, da se sporazume z dolžnikom.
2. Iz zaščite bi bilo nadalje izvzeti vse dolgove v višini do 3000 Din, ki jih kmetovalci dolgujejo obrtnikom, ker so navadno ti upniki gospodarsko šibkejši, ko pa njim dolžni kmetovalci. Tudi ti obrtniki ne morejo predolgo čakati na svoj denar in bi sami mogli zabresti v najtežje neprilike, če ne bi prišli v pravem času do svojega denarja.
3. Iz zaščite pa bi bilo izvzeti tudi dolgove, ki so jih napravili kmetovalci v zadnjih petih letih za nakup nepremičnin in če ta dolg ne znaša več ko 20 odstotkov njih premoženja.
4. Vsi prenosni imovine, dogovori ko tudi vse ostale sodne in upravne operacije, ki bodo potrebne v zvezi z novim zakonom o razdolžitvi kmeta, naj se izvrše brez vsakih taks, da se kmetovalcem ne bo treba zaradi taks znova zadolževati. Če pa že ne bi bila mogoča popolna oprostitve taks, naj se te znižajo vsaj za 75% in enako naj se znižajo tudi vse notarske in odvetniške tarife za 50 odstotkov.

Ker vprašanje kmečkih dolgov vsled svoje velike kompliciranosti še vedno ni dovolj razčiščeno, naj bo novi zakon samo provizoričen ter naj velja za največ šest mesecev.

20 milijonov mark za gradnjo hiš namestila dati nemška vlada na razpolago, da pospeši postavljanje malih stanovanjskih hiš. Akcija je zamišljena tako, da bi se dajala posojila na vknjižbo od 1000 do 2000 mark proti 5% obrestovanju in nizkem odplačevanju. Graditelj sam mora razpolagati

Naš pravi domači izdelek!

vsaj z 1/2 kapitala, ki je potreben za postavitev zgradbe. Stroški gradnje ne smejo presegati 6000 mark — ali okoli 80.000 Din. Za ostanek se bodo pritegnili h kreditiranju lokalni denarni zavodi. Zanimivo je, da je skoro na prav isti sistem postavil svojo stancovanjsko akcijo naš oblastni odbor in za njim Dravska banovina, samo da je v to votirani fond že izčrpan.

Rumunija prosi za moratorij. Rumunska vlada se pogaja za odložitev inozemskih dolgov in prosi za petletni moratorij. Na ta način bi prihranila državna blagajna 2 milijardi lejev. O tem bo sklepala konferenca inozemskih upnikov, ki se bo sestala 24. t. m. v Parizu.

Fond za saniranje valute. Svet Društva narodov je izvolil finančni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev skupnega fonda za saniranje valute, kakor je sklenila konferenca v Stresi. V odbor so prišli predsednik švicarske Narodne banke — dr. Brahmmer, upravni svetnik nemške Državne banke — dr. Müller, nizozemski profesor Bruins, dalje po en zastopnik Francoske, Poljske, Bolgarije, Italije, Belgije in Jugoslavije, ki jo bo zastopal g. Protič.

Znižanje obrestne mere na Češkoslovaškem. Denarni zavodi so se sporazumeli, da bodo znižali s 1. novembrom obresti na nove vloge za pol odstotka; za stare vloge pa se vsled tehničnih težkoč izvrši znižanje šele 1. januarja 1933. Takrat se bodo tudi znižale obresti za dolgove.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini: pekovskega mojstra Markiča Franca v Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase dr. Kobač, odvetnik v Ljubljani. Prvi zbor upnikov dne 22. oktobra 1932 ob 11. uri, soba št. 140. Oglasitveni rok do 13. novembra 1932. Ugotovitveni narok 19. novembra 1932 ob pol 11. uri.

V zadevi prezadolženke tvrdke Perkič & Polak v Mariboru se odredi za preizkušanje naknadno prijavljenih terjatev narok na 31. oktobra 1932 ob 9. uri pri mariborskem sodišču, soba št. 84.

PORAVNALNO POSTOPANJE

je uvedeno o imovini izdelovalke pletenin in trgovke s kolesi Dermote Ane iz Litijske. Poravnalni sodnik dr. Turato, poravnalni upravnik odvetnik dr. Mazek. Narok za sklepanje poravnave dne 24. novembra t. l. ob 10. uri. Rok za oglasitev do 18. novembra t. l. Poravnalna ponudba 40%.

Potrjena je poravnava trgovca Grileca Alojzija v Novem mestu proti temu, da plača prvenstvene terjatve v celoti, ostale pa s 60% ugotovljenih in priznanih terjatev z 1 in pol letnim plačilnim rokom, počenši od pravomočnosti poravnave.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta.

Minuli teden je devizni promet občutno nazadoval, zlasti v primeri s predzadnjim tednom, ki je zaključil z nad 1.150.000 dinarjev večjim prometom. Vzrok je zmanjšana privatna ponudba, ker je Narodna banka intervenirala v nespremenjenem obsegu in dala v celem za dvestotisoč dinarjev deviz na razpolago. S posredovanjem Narodne banke je bilo nabavljeno Londona za 103.000 Din, Newyorka za 43.000 Din, Trsta za 39.000 Din, za ostalih 15.000 Din pa Curih.

Izmed privatnih zaključkov beleži največje deviza Wien (122.000 Din), dočim so malenkostni zaključki v devizah London, Trst in Newyork.

Dnevni devizni promet:

Dne 10. oktobra 1932. Din 160.718-60 Wien
Dne 11. oktobra 1932. Din 64.420-88 London
Dne 12. oktobra 1932. Din 40.087-62 London
Dne 13. oktobra 1932. Din 39.986-42 Newyork
Dne 14. oktobra 1932. Din 48.763-36 London

se je gibal med 40 in 160 tisoč dinarjev in izkazuje ponedeljkov borzni sestanek največji, četrtkov pa najmanjši dosežen promet na poedini borzni dan tekot prošlega tedna. Na posameznih borznih sestankih so prevladovali predvsem zaključki v devizah London, le deloma v devizi Newyork in Wien. Če primerjamo skupno doseženi promet pretečenega tedna v poedinih devizah s prometom predzadnjega tedna (številke v oklepajih, vse v tisočih dinarjev) je razvrstitev glede porasta, oziroma nazadovanja prometa ta: Wien 122 (0), London 118 (107), Newyork 51 (196), Trst 48 (620), Curih 15 (24), Amsterdam 0 (69), Bruselj 0 (48) in Berlin 0 (57). V zadnjem tednu je od ponedeljka na torek ozir. sre-

do zavlada močna tečajna »hausse« vseh na tukajšnji borzi notiranih deviz, izvzemši Curih, ki je bil na vseh minulih borznih sestankih trgovan ob nespremenjenih blagovnih (1113-85) oz. denarnih (1108-35) tečajih.

Največjo tečajno razliko temeljem naslednje tabele:

Devize	10. oktobra 1932.		14. oktobra 1932.	
	najnižji Din	najvišji Din	najnižji Din	najvišji Din
Amsterdam	2307-63	2318-99	2308-42	2319-68
Berlin	1356-80	1367-60	1362-91	1373-71
Bruselj	796-07	800-01	796-91	800-85
Curih	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	197-25	198-85	197-47	199-07
Newyork	5694-36	5722-62	5722-14	5750-40
Pariz	225-10	226-22	225-22	226-34
Praga	169-79	170-65	170-01	170-87
Trst	292-57	294-97	293-35	295-75

je zabeležila deviza Newyork (27-78 poena), zatem deviza Berlin, (6-11 poena), znatno manjše pa Amsterdam (0-78), ki je beležil 11., 12. in 13. t. m. nespremenjeno (t. j. 2308-46 denar, 2319-82 blago), dalje Trst (0-78 poena), ki je beležil od torka 11. t. m. naprej ob istem tečaju, kot je zabeležen 14. t. m. na zgornji tabeli in nato Bruselj (0-84 poena). Bruselj je ob petkovem tečaju beležil še dne 12. in 13. t. m. Večje ali manjše tečajne oscilacije očituje deviza London, ki je med tednom porastel za 0-22 točke, Pariz za 0-12 točke in slednjic Praga 0-22 točke. Tudi Praga je na

že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domači izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Angleška trgovinska bilanca

September je bil za angleško zunanjo trgovino izredno neugoden mesec. Med tem ko se je uvoz napram avgustu povečal na 54.300.000 funtov šterlingov, je padel izvoz na 29.100.000 funtov, kar pomenja zmanjšanje za skoraj 3.000.000 funtov.

To močno nazadovanje zadene predvsem železo in jeklo, stroje, volno in kangarn ter kemikalije. Prijazno sliko nudi le eksport bombaževga blaga, ki je za 600.000 funtov šterlingov večji, kot meseca septembra lanskega leta.

Deficit angleške zunanje trgovine znaša za prvih devet mesecev letošnjega leta 210.000.000 funtov, med tem ko je znašal v primerjavnem času preteklega leta 280 milijonov funtov.

Če beremo številke, ki se nanašajo na angleško-irsko trgovino, potem razumemo da Valerovo pripravljenost za pogajanja. Izvoz Irske v Anglijo je padel meseca septembra za nadaljnji milijon. Irska sama pa je kupila v Angliji meseca avgusta že za 1.600.000 funtov šterlingov. Najhuje je prizadet irski izvoz živine in mesa, med tem ko se je trgovina s sirovim maslom in jajci še nekoliko obdržala.

Nemčija priznala češkoslovaški kontingent hmelja v višini 20.000 kvintalov

Gospodarska pogajanja, ki jih je nedavno podvzela češkoslovaška vlada s celo vrsto sosednjih držav v namenu, da omogoči če že ne končnoveljavnih trgovskih pogodb pa vsaj kompenzacijsko trgovino, so pokazala le skromne uspehe. Najpomembnejša pogajanja je vodila v tem pogledu češkoslovaška vlada koncem septembra z zastopniki nemškega državnega ministrstva za gospodarstvo. Pogajanja, ki bi se lahko končala začetkom oktobra, ne kažejo sicer velikih izgledov, toda jih je vsekakor treba pozdraviti kot začetek na poti gospodarskega sporazumljenja.

Pozitiven učinek teh pogajanj je sklenitev pogodbe o izvozu hmelja iz Češkoslovaške v Nemčijo; ta pogodba je bila podpisana dne 2. oktobra in stopi v veljavo dne 15. oktobra za dobo enega leta. S to pogodbo je bil prisojen Češkoslovaški izvozniki kontingent hmelja v količini 20.000 centov, kateri pa bo užival pri vsakih 100 kg preferenčno carino po 70 nemških mark.

Ta sporazum pomenja za češkoslovaške pridelovalce hmelja veliko pomoč, ki je bila nujno potrebna. Treba ga je tembolj pozdraviti, ker je postal sedaj položaj velikega dela podeželskega prebivalstva v Češkoslovaški, ki se bavi s hmeljarstvom in mu je to vedno donosalo glavni zaslužek, vsled obstoječih gospodarskih prilik naravnost brezupno neznošen.

Kot dostavek k tej pogodbi je vredno omeniti uravnanje veterinarskih vprašanj, za katero je Nemčija istotako pokazala veliko razumevanje, kajti izjavila se je, da je pripravljena odjemati na Češkoslovaškem večjo količino gnjati in konzerv.

DANSKA HOČE ŠE BOLJ OMEJITI UVOZ

Dansko trgovinsko ministrstvo namerava predložiti parlamentu nove devizne predpise. V bodoče naj bi odločal o uvozu samo trgovinski minister in sicer do leta 1934. Sedanja devizna centrala naj bi se odpravila, mesto nje pa imenoval direktorij treh moč, ki pa ne bi imel zadnje besede, ker bi bila ta pridržana trgovinskemu ministru. Carine prost uvoz bi se prepovedal sploh za vse predmete. Poleg tega naj bi se zvišala carina na usnje, čevlje in umetno svilo. V političnih krogih zelo ugovarjajo temu načrtu trgovinskega ministra in nekateri že pričakujejo, da bo vsled teh predlogov prišlo do razpusta parlamenta in novih volitev.

VPRAŠANJE NEMŠKEGA UVOZNEGA KONTINGENTIRANJA ZA ZELENJAVO, SADJE IN JUŽNE PRIDELKE

Pod tem naslovom je izdal nemški tednik »Der Fruchthandel« (Dr. Arno Schade, Düsseldorf) brošuro, ki podrobno razpravlja o možnostih in posledicah uvoznega kontingentiranja sadja, zelenjave in južnih pridelkov za Nemčijo. Ker je to vprašanje danes aktualno, zasluži ta razprava, ki je okrepljena tudi z uradnimi podatki, posebno pozornost. Brošura prihaja do zaključka, da so kriza, pomanjšanje kupne moči konzumentov, kopičenje ponudb domačega blaga v kratkih žetvenih dobah, da so to faktorji, ki jih ne more nobeno omejevanje uvoza preprečiti. Kontingentiranje uvoza sadja, zelenjave in južnih pridelkov ne more prinesiti Nemčiji nobenega dobička.

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Mostar sprejema do 4. novembra ponudbe glede dobave 1000 kg kave in 20.000 kg krompirja.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 4. novembra t. l. ponudbe glede dobave katraniranega motvoza, stekla, šamota, šamotne opeke, steklarskega kita, mizarskega kleja, smole, katrana, boraksa itd.; do 7. novembra t. l. glede dobave 2 elektromotorjev; do 8. novembra t. l. glede dobave kabla in kalorifernih členov; do 9. novembra t. l. glede dobave medenastih šarnirjev, ključavnic, okov, obehvalnikov, verig in drugega orodja ter glede dobave električnega materiala; do 10. novembra t. l. glede dobave mila in sode; do 14. novembra t. l. pa glede dobave aluminijevega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 24. oktobra t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala, 30 komadov jamskih zgrtač, 350 kg cilindrskega olja, 300 kg strojnega olja, 700 kg vulkan olja in 200 kg tovnostne masti.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Jesenice se bo vršila potom licitacije dne 14. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa se bo vršila potom oферtne licitacije dne 15. novembra t. l. pri Kr. direkciji šum v Zagrebu.

VELECIRKUS GLEICH V LJUBLJANI

Predstave cirkusa vsak dan enako polne in vsak dan enako odlične. Vabljuviam čarom cirkusa in njegovih atrakcij se ni mogoče odtegniti in polagoma bo videla vsa Ljubljana cirkus tudi od znotraj. In priznati je treba, da je direktor Gleich omogočil tudi revnim, da vidijo njegove znamenitosti. Vsi gojenci gluhoemnice so mogli brezplačno iti v cirkus, prav tako iz vsakega razreda trije učenci, druga šolska mladina za malenkostno vstopnino, vojaki enako brezplačno in invalidi, brez-

Direktor Julius Gleich

poselni pa za polovično ceno. Predstave pa vedno enako na višku, ker v tem pogledu pa ni nobenega popusta. Pa ne samo vsa Ljubljana bo v cirkusu, temveč tudi velik del našega podeželja. Vsak večer stoje pred cirkusom cele kolone avtomobilov, ki so pripeljali goste z dežele. — Predstave so, kakor že omenjeno na višku, še posebno pa se čudijo ljudje vzorni organizaciji cirkusa. Tu bi se marsikdo mogel kaj naučiti. — Ves dan je pred cirkusom velikansko vrvenje, zlasti pa zvečer, ko je vhod v cirkus naravnost neverjetno razkošno razsvetljen. — Ne manjšo pozornost in zanimanja ko cirkus pa vzbuja Gleichova menažerija. Za ljubitelje živali je ta menažerija užitek. — Uspeh cirkusa Gleicha je torej v Ljubljani popoln.

Svetovna produkcija zlata

Še pred dvema letoma so trdili finančni strokovnjaki, da bo letna produkcija zlata nezadostna za kritje tekočih potreb na zlatu. Te napovedi pa so se izkazale kot napačne, ker je produkcija zlata v letih 1931 in 1930 nadkrilila vsa pričakovanja. Od leta 1926 pa do leta 1930 je znašala letna proizvodnja zlata okoli 400 milijonov dolarjev. Od leta 1930 dalje pa je bilo pridobivanje zlata vedno bolj uspešno. Tako je bila vredna produkcija zlata v letu 1930 že 423 milijonov dolarjev, leto na to pa je vrednost pridobljenega zlata znašala že 450 milijonov dolarjev. Za leto 1932 pa se obeta še uspešnejša produkcija. Preje se je smatralo, da bo kriza nastopila vsled tega, ker bo nemogoče ohraniti odstotek letnega narastka zlatih zalog, ki so potrebne za vzdrževanje gospodarskega življenja, na srednjem odstotku od 2-8%, ki je bil potreben v dobi velike konjunktore v drugi polovici devetnajstega stoletja. Dejansko pa se je izkazalo, da je bil ta strah neupravičen, ker je znašal ta odstotek v letu 1930 4,9, v letu 1931 pa celo 6,3. V kilogramih je rasla produkcija zlata na vsem svetu tako-le: leta 1926 590.000 kg, leta 1927 594.000 kg, leta 1928 609.000 kg, leta 1929 601.000 kg, leta 1930 640.000 kg in leta 1931 680.000 kg.

LJUBLJANSKI ŽIVILSKI TRG

Trg ni več tako dobro založen, ko prejšnji mesec, vsled česar so tudi pričele cene nekoliko naraščati. Sadja pa je na trgu še vedno dovolj. Sadje pa ni vedno dovolj izbrano, vsled česar ima tudi manjšo ceno. Jabolka je bilo na trgu mnogo in so se zlahka prodajala po 3 Din, kar je nizka cena. Grozdja je še vedno dovolj na trgu, zlasti belokranjskega. Prodaja se po 3 do 4 Din, zelo lepo po 6 Din.

Gob je na trgu mnogo in večinoma so vse lepe. Prodajajo se po 6 Din za kilogram ali pa merica po 3 Din. Tudi kostanja je mnogo ter je zelo po ceni. Prodaja se po 1,50 do 4 Din za kg.

Na zelenjadnem trgu so cene narasle. Glavica endivije je po dinarju, paradizniki so se podražili za dva dinarja in veljajo že 4 dinarje, kisló zelje je enako po 4 Din. V podrobni prodaji je krompir po dinarju. Na debelo pa se prodaja krompir po 80 par in se je podražil za pet par. Zelje se je enako prodajalo po 80 par za kilogram.

Kokoši se prodajajo še naprej po 30 Din par, jajca so pa dinarju.

Mnogo se kupuje cvetje, kar je posledica bližnjih Vseh Svetih.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, dne 20. oktobra: Zaprtó (generalalka.)

Petek, dne 21. oktobra: Gospa Inger. Premijera. Red B.

Sobota, dne 22. oktobra: Strast pod brestí. Red D.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, dne 20. oktobra: Rusalka. Red A.

Petek, dne 21. oktobra: Zaprtó.

Sobota, dne 22. oktobra: Erika. Izvirna opereta. Premijera. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Četrtek, dne 20. oktobra: Zvedave žene. Red B. Zadnjič v sezoni.

Petek, dne 21. oktobra: Zaprtó.

Sobota, dne 22. oktobra: Opereta »Friderika« od Leharja. Premijera.

GLEICH

KRALJ CIRKUSOV

z ogromnim osebjem največjega cirkusa na svetu se je ustavil na potovanju iz Bruslja na vzhod za par dni tudi na kratko gostovanje v LJUBLJANI

Prinaša: najlepši, največji, najboljši cirkus. Ne samo 100 ali 500, ne 1000 ljudi in živali, temveč tudi mase artistov in delavcev, a njegova menažerija je prava Noetova barka. V ogromni areni v premeru 62 metrov moremo videti v roku 3 in pol ure najlepše in najsenzacionalnejše predstave.

Potrebuje: dnevno velikanske količine mesa, ovsá, sena, slame, kosti, kruha, zelenjadi, konjskega mesa, olja, bencina itd. in išče za svoje osebje več kot 100 nameščenih oseb.

Dokazuje, da zasluži sloves, ki gre pred njim. To potrjuje z deli in se ne poslužuje hvalisave, kričeče reklame. V Neaplju, Rimu, Barceloni, Marseju, Parizu, Bruslju, Antwerpnu, Rotterdamu, Amsterdamu, Luksemburgu, Stuttgartu, Kölnu, Breslavi, Pragi itd. je dokazal, da v polni meri zasluži naslov »Kralja cirkusov« z edinstvenostjo svojih predstav, kolosalnim obsegom šotorskega mesta, ki se kotali na tisočih kolesih, naposled z onim edinstvenim izpopolnjevanjem, ki je iz ničesar z jekleno energijo in voljo v dobi 12 let ustanovil največji cirkus. Dvanajst tisoč ljudi ima prostora v ogromnem cirkuškem šotoru, v katerem so samo sedeži z ljudskimi cenami.

Samo še 3 dni!

Brzojaví: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Ljubljana
Veleprazarna kave. Dunajska cesta 33
Mlini za dišave. Ustanovljeno leta 1840
Točna postrežba. Centki na razpolago.

Trgovci! Ali ste že naročeni na „Trgovski list“?

KLIFEJE
vseh vrst fotografij ali risbah izvršuje najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA13

Veletrgovina kolonialne in špicerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in ružniške vode.
Točna in solidna postrežba! — Zantevajte cenik!

Oglasi v „Trgovskem listu“ imajo uspehi!